

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

1000 София, ул. "Пиротска" № 7

тел./факс: 0359-2987-83-90

Изх. № 251/19.04.24г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 248 КС

Дата 22.04.24г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ
ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО №1/2024 г.

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определения на Конституционния съд на Република България от 13.02.2024 г. на Съюза на юристите в България е предоставена възможност да представи писмено становище по конституционно дело №1/2024 г., образувано по искане на президента на Р България и по присъединеното за съвместно разглеждане конституционно дело №2/2024 г., образувано по искане на 48 народни представители за установяване противоконституционност на §2, 3, 5, 7, 8, 9, 14, както и на всички параграфи (поискани от депутатите) по ЗИД на КРБ (обн. ДВ, бр. 106 от 22.12.2023г.).

Според президента на РБ, посочените в искането му параграфи от ЗИД на КРБ са противоконституционни поради противоречие на чл. 153, 155, и чл. 158, т. 3 и 4 във връзка с чл. 4, ал. 1, чл. 8 и чл. 117, ал. 2 КРБ.

Народните представители в искането си намират, че целият ЗИД на КРБ е противоконституционен, тъй като е приет в нарушение на чл. 155, ал. 2 и чл. 158, т. 3 КРБ.

Съюзът на юристите в България изразява следното становище по атакуваните пред КС текстове от КРБ само в частта, касаеща съдебната власт.

I. Нарушение на процедурата за приемане на ЗИД на КРБ - чл. 155, ал. 2 КРБ

В отправените до КС искания и на президента на РБ, и на групата депутати са развити съображения за нарушени процедури при приемането на ЗИД на КРБ. Доколкото в исканията липсва акцент за опорочена процедура при условията на чл. 155, ал. 2, предл. второ относно изискването за три гласувания, при условията на чл. 22, ал. 1, изр. 2, ЗКС развиваме следните съображения.

На първо място независимо, че КРБ не регламентира изрично недопустимост за внасяне на съществени изменения между първо и второ гласуване. Разпоредбата на чл. 155, ал. 2 КРБ и употребения трикратно членуван израз **предложението** е основание за тълкуване в посока на непроменяемост на първоначално предложените текстове.

Налице е обилна практика на НС в обратен смисъл, но тя не е аргумент за подобни промени, особено когато става въпрос за изменение на КРБ.

В този смисъл самото НС в многото си редакции на ПОДНС, в това число и в действащата (чл. 80, ал. 1) регламентира законодателни предложения, които излизат извън предметния обхват на приетия на първо гласуване законопроект да не се разглеждат и гласуват по същество. Комисията се произнася за недопустимост с решение!

Идентична разпоредба през годините НС е приемало при всяка промяна на КРБ (решения от 20.07.2003 г., 21.01.2006 г., 25.10.2006 г., 08.06.2011 г. и 10.06.2016 г.) с приемане на Правила за процедурата по обсъждане и приемане на ЗИД на КРБ. Последното решение на НС е от 25.09.2023 г. като в чл. 4, ал. 1, изр. второ е регламентирано, че не се разглеждат предложения, които противоречат на обхвата на приетия на първо гласуване законопроект.

Съществените различия между второ първо и второ второ гласуване на обсъжданите ИД на КРБ засягат: създаване на общо събрание (чл. 130, ал. 1 и 4), назначаване на председатели на ВКС и ВАС, и гл. прокурор с укази на президента, редуциране на мандатите им вместо два на един, увеличаване срока на мандатите на председателите на ВКС и ВАС от 5 на 7 години, намаляване на правомощията на министъра на правосъдието и на двата съвета, и др. Повече от очевидно е, че са налице съществени разлики, касаещи принципите и обхвата на приетия на първо гласуване ЗИД на КРБ и гласуваните на второ и трето четене.

Изложеното е основание за обявяване за противоконституционен на целия ЗИД на КРБ.

II. Противоречие на текстовете на ЗИД на КРБ с чл. 158, т. 3 КРБ.

Обща е негативната оценка на качеството на приеманите от НС

закони не само от българските юристи, но и от обществото като цяло. Съществена предпоставка за това е че не се спазват Конституцията, тълкувателните решения на КС и принципите на законодателния процес, ясно дефинирани в ЗНА.

На фона на тази оценка не само на българското общество, но и на международни институции често си задаваме въпроса защо органите на съдебната власт спазват стриктно и се съобразяват с тълкувателните решения и тълкувателните постановления на ВКС и на ВАС (чл.130, ал. 2 ЗСВ) и обратно българският парламент много често не се съобразява с решенията на КС, които са задължителни за него (чл. 14, ал. 6 ЗКС). Атакуваните текстове на ЗИД на КРБ, които засягат съдебната власт противоречат на редица тълкувателни решения на КС, така Р. 3 от 2003 г. и други, посочени изчерпателно в определенията по допустимост на КС.

В конкретния случай извършените промени, засягащи съдебната власт представляват ли промяна във формата на държавно управление, което е от компетентност само на ВНС? Определено „да“, защото се закрива един от трите основни конституционни органа, изграждащи държавната власт (чл. 8 КРБ) и това е Висшият съдебен съвет. В много свои решения КС определя ВСС като висш административен орган за ръководство на съдебната власт и неговото закриване нарушава баланса между властите. Равностойна на тази промяна би била да закрием МС и да възложим правомощията му на отделните министерства!

Създаденото в процедурно нарушение Общо събрание, гласувано само на две четения, не може да замести закрития ВСС, доколкото няма самостоятелна правосубектност. В новия чл. 130 б, ал. 1 КРБ новосъздадените съвети осъществяват правомощията си самостоятелно и чрез Общо събрание. Обратно в отменения конституционен текст, както и в предходната конституционна уредба ВСС осъществява правомощията си самостоятелно като колективен орган, представляващ съдебната власт.

Без да обсъждаме другите текстове на ЗИД на КРБ, които са обвързани и следствие от закриването на Пленума на ВСС и не биха могли да имат самостоятелно действие, считаме категорично, че измененията и допълненията на КРБ, засягащи съдебната власт следва да бъдат обявени за противоконституционни поради нарушаване на чл. 158, т.3 КРБ.

**С УВАЖЕНИЕ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ:**

(ВЛ. СЛАВОВ)